

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddetek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3 — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2 — Telefon št. 190.
Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11842, Praha číslo
78 180, Wien št. 105 241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25 — Din,
za inozemstvo 40 — Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 8. Telef. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Poljska in rumunska pogajanja z Rusijo

Rumunski načrt za zaključitev pogodbe o nenapadanju z Rusijo — Potovanje rumunskega zunanjega ministra v Varšavo

Bukarešta, 30. decembra. AA. Glede pakta o nenapadanju med Poljsko, Rumunijo in Rusijo se doznava, da se ima skleniti za dobo treh let, nakar se lahko obnovi. Definitivno se bo vedelo o možnosti sklenitve tega pakta šele po obisku rumunškega zunanjega ministra Chike v Varšavi dne 8. januarja, ko bodo v vseh podrobnostih proučene možnosti, ali naj se sklene generálni pakt med Poljsko, Rumunijo in baltskimi državami, ali pa več ločenih paktov med temi državami in Rusijo. Rumunski listi izražajo nado, da bi se pogajanja za sklenitev takega pakta ugodno končala.

Bukarešta, 30. decembra. Zunanje ministrstvo je izdalo opoldne komuniké po katerem stremi Rumunija v zvezi s predlogom o zaključitvi nenapadalne pogodbe med Francijo in Rusijo, tudi po zaključitvi slične pogodbe med Poljsko in Rusijo. Rumunija in Rusija sta pričeli zaradi tega razmotrivati o možnosti tožadnih pogajanj. Po tukajšnjih informacijah bi bila podlaga za taka poljsko-rumunska pogajanja naslednja: Rusija sklene z vsemi svojimi sosedi pogodbo, v kateri se bodo pogodbenice medsebojno obvezale, da za izpremembo med, kakršne bodo v trenutku, ko bo ta pogodba podpisana, ne bodo uporab-

le sile. To formulo je predlagala Rusija in Poljska jo je sprejela, dasi neposredno ne pomeni priznanja sedanjih mej izključuje vsaj vojno kot sredstvo za izpremembo na mejah. Ta formula lahko zadovolji Rumunijo tudi glede vprašanja Besarabije. Pogodba bo baše sklenjena za dobo treh let s pravico nadaljnjega podaljšanja.

Pariz, 30. decembra. Pariški listi so objavili vest iz Bukarešte, da se bo v kratkem sklenila rusko-poljsko-rumunska pogodba o nenapadanju. S tem v zvezi bo zunanji minister Ghika 17. januarja odpotoval v Varšavo. Po vestih iz Varšave je še prezgodaj govoriti o zaključitvi te pogodbe. Pri pogajanjih so uredili sicer že vsa najvažnejša vprašanja, vendar pa s tem ni dano jamstvo, da se bo sporazum res sklenil. Če pride do sporazuma, ga bodo podpisali ali v Moskvi ali v Varšavi ali v Rigi.

V listu »Echo de Paris« oboja politični publicist Pertinax politiko Zaleskega in Ghike, češ da hočeta na račun boljšeševske nevarnosti utrditi položaj svojih držav napram Nemčiji in Madžarski. Pertinax kritizira tudi politiko Madžarske napram Rumuniji (sestane kralja Karola z grofom Bethlenom) in Rumunije napram Nemčiji (rumunsko-nemška trgovinska pogodba).

Priprave za razorožitveno konferenco

Sestanek voditeljev druge socialistične internacionale s Hendersonom

Sestava ameriške delegacije

Pariz, 30. decembra. d. Po londonskih vestih vrši druga internacionala velike priprave za bližnjo razorožitveno konferenco. Za prihodnje dni pričakujejo v Londonu zastopnika nemških socialistnih demokratov Breitscheida, zastopnika francoskih socialistov Leona Bluma in glavnega tajnika strokovne internacionale Jouhauxa, ki bodo stonili v stiki s predsednikom razorožitvene konference Hendersonom, ki se je že vrnil v London pretekli ponedeljek iz Cannes. Tudi glavni tajnik Društva narodov Eric Drummond prispe prihodnje dni v London, da se razgovori s Hendersonom o pripravih za razorožitveno konferenco. Kakor javlja »Martin« je izjavil Henderson pred odhodom iz Cannes, da mu o kakršnikoli nameri angleške vlade, ki bi stremela po odgoditvi razorožitvene konference, ni nič znano.

Zeneva, 30. decembra. AA. Ameriška vlada je poslala generalnemu tajniku DN seznam članov ameriške delegacije na razorožitveni konferenci. Še delegacije bo general Dawes, veleposlanik v Londonu, delegati pa gg. Gibson, poslanik v Bruslju, senator Claude Swanson in Norman Davis, finančno ekspertka miss Mary Wooley, namestnik pa Wilson, poslanik v Bernu. Razen tega bodo v delegaciji svetovalec mornariškega in vojaškega ministrstva in 7 tehničnih svetovalec iz teh dveh ministrstev.

London, 30. decembra. AA. Profesor Gilbert Murray je včeraj na angleško-francoski dijaški konferenci v Londonu naglašal, da Evropa toliko časa ne bo varna, dokler se ne bo razorožila.

»Imamo brez dvoma,« je nadaljeval »moralna jamstva proti zračni vojni, ne pa materialnih. Vi lahko porušite London, mi pa Pariz in nihče ne more tega zabraniti. Celo Nemčija, ki ima vojaških letal, ima dovolj trgovskih, da uniči Pariz z bombami. Prvi korak k materialni varnosti je, da se prepove vsako vojaško letalstvo in internacionalizacijo mednarodne zrakoplovne družbe.

Madžarski glasovi za zblizanje s sosedi

Gospodarsko sodelovanje Češkoslovaške in Madžarske je mogoče le brez političnih koncesij

Praga, 30. decembra. d. »Prager Presse« objavlja daljši članek o razmerju med Češkoslovaško in Madžarsko, navajajoč obojnem razne glasove v zadnjem času, ki govore o potrebi srednjeevropskega sodelovanja. Tako so se na Madžarskem pojavili glasovi za zblizanje s sosedi, zlasti pa s Češkoslovaško, ne samo med obojestrno, temveč tudi v vladnih krogih, na levici in na desnici.

Nočemo trditi, naglašja list, da stopa vsa Madžarska vsaj v gospodarskem smislu na nova pota ali da stojimo morda že na pragu novega razvoja v srednji Evropi. To bi bilo pretiravanje. Brez dvoma o nudi na Madžarskem direktni nasprotniki srednjeevropskega sodelovanja in zblizanja s sosedi. Nobenega dvoma ni, da kaže oficijelna, vladna Madžarska, ki jo predstavlja ministrski predsednik in zunanji minister, kljub vsem parlamentarnim izjavam in pozivom ostentativni mir. Ministrski predsednik grof Karolyi se je v svoji oficijelni izjavi v parlamentu omeil zgolj na trditve, da stremi Madžarska po ohranitvi dobrega razmerja s sosedi in izpolnitvi gospodarskih zvez z njimi, ne da bi to svojo izjavo točneje preciziral. Čeprav bi morla njegova izjava zbuditi gotovo upanje, da so oficijelni krogi naklonjeni misli srednjeevropskega gospodarskega sodelovanja, vendar pa je

podarbel tudi ministrski predsednik Bethlen, ki je šel vedno predsednik vladne stranke in tacej »Prager Presse« politični činitelj oficijelne Madžarske, da se je to unanie ubilo. Enostavno je izjavil, da je sporazum s sosedi mogoč le, če »pride do pobude z druge strani in če se ne razčistiš samo vrašanja, ki obstoje med nami in našimi sosedi temveč se omogoči tudi narodnim interesom in Madžarske primerna rešitev.« Tako zvani narodni interesi Madžarske so seveda ojem, pod katerim si Madžari predstavljajo vedno le revizijo trianoske mirovne pogodbe in zadovoljitev nacionalističnih teritorialnih zahtev. Taki politični pogoj predstavlja zato odklonitev gospodarskega sporazuma in sodelovanja ter zapiranje očji pred realnostjo težke krize. Ta orientacija obstoja na Madžarskem od prejšnjega in zato ne vznbuja presenčenja, če se doslej še ni mogla popolnoma premagati. Novost je, da se na Madžarskem pojavljajo močne struje, ki so odločile za to, da bi sedanja madžarska politika krenila druga pota. Vprašanje notranje - političnega razvoja Madžarske je torej, kdaj bodo prevladale te struje. Češkoslovaška je imela vedno dobro voljo za direktno lokalno gospodarsko sodelovanje z Madžarsko ne glede na politična nasprotstva in razlike.

Napadi na vlake v Rumuniji

Bukarešta, 30. dec. g. Na železniški progi Bukarešta-Constanco so v bližini postaje Palas razbojniki napadli tovorni vlak ter prebrli nani streljati. Ker je bilo sobje veliko oboroženo, jih je odbilo. Razbojniki so pobegnili v pripravljenih avtomobilih. Skeraj ob istem času so banditi napadli pri Jas-svju osební vlak. Orožniški oddetek, ki je bil v vlaklu, je odgovoril a streli ter razbil tri bandite. Kljub temu jim je uspelo pobegniti. Tudi ti so imeli pripravljene avtomobile, ki pa so jih morali pustiti v rokah orožnikov.

Dividenda francoske Narodne banke

Pariz, 30. decembra. Upravni svet francoske narodne banke je predlagal za drugo polletje letošnjega leta izplačilo dividende v višini 150 frankov. V prvem polletju letošnjega leta je znašala dividenda 235 frankov, v drugem polletju lanskega leta pa 286 frankov.

Brezposelnost v Ameriki

Washington, 30. decembra. Predsednik urada za socialno skrbstvo newyorške občine je izdelal referat, ki ga je predložil senatni komisiji za brezposelnost. V tem svojem referatu poudarja, da brezposelnost v Ameriki rap duo narašča in da bodo morale Zedinjene države v prihodnjem letu žrtvovati za omiljenje brezposelnosti najmanj 600 do 700 milijonov dolarjev. Obenem predlaga, naj se popolnoma ustavi vsako priseljevanje, a brezposelni inozemski delavci naj se prisilnim potom odpravijo nazaj v svoje domovine.

Bankrot mesta Steyr

Dunaj, 20. decembra. d. Mesto Steyr namerava napovedati bankrot. Na občinski seji, ki je trajala vso noč, so sklenili ustaviti obratovanje vseh javnih podjetij, javno razsvetljavo in vsa javna dela. Občinski svet je obenem podal ostavko. Vladi so sporočili, naj pošlje komisijo, da prevzame upravno oblast v mestu.

JUGOSLAVIJA IN REPARACIJE

Naša država slej ko prej odklanja Hooverov moratorij in vztraja na ohranitvi Youngovega načrta

Beograd, 30. decembra p. Dne 20. januarja se sestane v Lausannu reparacijska konferenca vlad, na kateri se imajo rešiti mnoga važna vprašanja odločilnega pomena za bodoči razvoj mednarodnega gospodarstva. Važno je glede ureditve reparacijskega vprašanja dejstvo, da odklanjajo Zedinjene države vsako zvezo med reparacijami in vojnimi dolgovi. Znano je, da ima naša država prejeti od Nemčije na račun reparacij 79.600.000 zlatih mark na leto, kar predstavlja nad eno milijardo dinarjev. Naša država ni pristala na Hooverov predlog za moratorij Nemčiji. Vprašanje izplačila nemških reparacij naši državi je torej ostalo odprto ter se ne more rešiti brez našega pristanka. Jugoslavija zahteva slej ko prej, da se mora izvršiti Youngov načrt. Banka za mednarodna plačila v Baslu ni dobila našega pooblastila, da sme razdeliti naše dolžnike, Nemčijo in ostale države za dolžne vsote, kakor so to storile druge države, zaradi česar je naš pravni položaj še vedno čvrst, kakor je bil prvega dne, ko se je sproščilo to vprašanje.

Hooverov načrt je razmeroma najboljši zadel našo državo, ker obstoja poleg velike krize, ki nas je prizadela zlasti kot agrarno državo, tudi velika razlika med našimi vojnimi dolgovi, na račun katerih imamo plačati 150 milijonov dinarjev na leto in reparacijami, pri katerih izgubimo po Hoovervem načrtu eno milijardo.

Tudi glede vprašanja vzhodnih reparacij, ki se ima prav tako rešiti meseca januarja v Londonu, je naše stališče znano. Mi zahtevamo, da se nam izplača tudi ta dolg, ker smo pripravljeni izpolniti obveznosti ter zadostiti zahtevam, ki jih imajo drugi proti nam. Če pristanejo na nov moratorij za nemške reparacije na podlagi Youngovega načrta in na pobudo Nemčije, bi prišla v poštev ustanovitve garancijskega fonda, iz katerega se nam ima izplačati na račun reparacij primerna vsota, kakor to določa Youngov načrt.

Vse kaže, da želi poleg Francije in Anglije sedaj tudi Italija ohranitev Youngovega načrta, zaradi česar moramo upati na skorajšno praktično rešitev reparacijskega vprašanja. Mi stojimo na stališču, da moramo biti prisorni pri razpravi o našem deležu reparacij, da vzaletmo sodelučelno pri tej razpravi in da se morajo naše upravičene zahteve zadovoljiti.

Ali bo Jugoslavija povabljena na reparacijsko konferenco?

Beograd, 30. decembra. r. Današnja »Politika« se bavi v uvodniku s stališčem in položajem naše države glede reparacijskega problema ter piše med drugim:

»Poročilo odbora ekspertov, izdelano meseca avgusta na konferenci v Londonu glede uveljavljanja Hooverovega predloga o enoletnem moratoriju za nemške reparacije, so nodedale vse vlade razen naše. Glede vzhodnih reparacij in podpisana poročila noba zainteresiranih držav in tudi ne naša. Čakajoč na končno ureditev grškobolgarskega spora o konvenciji Molov-Kafandaris. Naša država je načelno odklonila Hooverov moratorij in vztraja na tem svojem stališču tudi še v nadalje. Pravilnost našega stališča je potrdil tudi posvetovalni odbor v Baslu, ugotavljajoč, da se ne sme pustiti iz vida, da mora imeti vsaka olajšava na korist države dolžnice, ki ne more prenašati bremena gotovih plačil, za posledico prenos tega bremena na eno izmed držav upnic, ki prav tako ne bo mogla prenesti tega bremena, uoštevajoč, da ima tudi sama dolgove. Naš izjemni položaj glede reparacij je potrdil v ostalem že meseca avgusta odbor ekspertov, ki je o tem p. l. naslednje izjavil:

»Jugoslovenska vlada nje je obvestila, da ji orinaša odgovitev reparacijskih plačil veliko žrtve tako za proračun jugoslovenske vlade kakor tudi za sredstva v tujih valutah jugoslovenske Narodne banke ter da je ta žrtve sorazmerno večja, kakor žrtve katerikoli druge države-upnice. Mi smo pazljivo proučili delstva, ki so jih navedli jugoslovenski zastopniki in v polnem obsegu priznavamo upravičenost navedenih argumentov.

Kljub vsemu temu pa položaj vse do danes ni razčiščen. Naravna posledica naše odklonitve Hooverovega moratorija bi bila, da mi še nadalje plačujemo naše vojne dolgove Ameriki, Angliji in Franciji in še bolj logična posledica bo morala biti, da bi nam Banka za mednarodna plačila izplačala dolžni delež iz reparacijskega fonda. Znano pa je, da nam do danes ni bila izplačana niti ena reparacijska anuiteta. Očividno je, da je to postopanje Banke za mednarodna plačila popolnoma arbitrarno, ker mi nismo pooblastili niti te banke niti katerekoli izmed ostalih držav, da nam ne plačajo dolžnih reparacij, tem manj ker je bilo z naše strani izrecno izjavljeno, da o pripravljeni v dobi Hooverovega moratorija še nadalje plačevati svoje vojne dolgove.

Poleg izjave ameriškega kongresa, ki je odklonil revizijo vojnih dolgov, bi se dalo iz pisanja angleškega in italijanskega tiska sklepati, da se tudi ti dve državi vra-

čata k ohranitvi Youngovega načrta. Za Francijo je znano, da že od vsega začetka vztraja na Youngovem načrtu. Če se bo to razpoloženje večine prizadetih vlad uveljavilo tudi na bodoči reparacijski konferenci in če se ohranilo načela Youngovega načrta, potem bomo naposled tudi mi prišli do svojih pravic.

Odprto pa je še vprašanje, ali bo naša država zastopana po svojih delegatih na bodoči reparacijski konferenci. Youngov načrt vsebuje med drugim določbo, da je odločitev konference glavnih zaveznikskih držav in Belgije merodajna tudi za vse druge prizadete države. Zato nastaja vprašanje, ali bo naša država sploh pozvana na to za nas tako važno in morda usodno konferenco ali pa se bo o naših življenjskih interesih sklepalo brez nas. Mislimo pa, da se ta določba Youngovega načrta ne sme vzeti dobesedno, ako se želi doseči pravilna rešitev celokupnega reparacijskega problema.

Proučevanje baselskega poročila

London, 30. dec. AA. Delegat angleške vlade Leithross bo v četrtek odpotoval v Pariz da obnovi pogajanja s francoskim finančnim ministrstvom, ki so bila prekinjena pred božičnimi prazniki. Razgovori se bodo nanašali na poročilo baselskega odbora, ki ga proučujejo sedaj tako strokovnjaki v Londonu kakor francoski strokovnjaki v Parizu. O vsebini teh pogajanj so tukajšnji vladni krogi močno rezervirani, vendar pa upajo, da bodo zaključena s soliošnim sporazumom med francoskimi in angleškimi finančnimi strokovnjaki.

Tukajšnji vladni krogi so na drugi strani mnenja, da je stališče, ki ga je zavzel ameriški kongres, zelo neslabalo možnost končne rešitve reparacijskega vprašanja in da bo zato Anglija lahko podpisala le njegovo začasno ureditev. Po mnenju teh krogov je baselski odbor za podaljšanje Hooverovega moratorija. S tem je izgubilo dokaj svoje ostrine sporno vprašanje o prvenstvu zasebnih dolgov pred političnimi dolgovi. Zato med stališčem Pariza in Londona tudi ni več prvotnih razlik v vprašanju zasebnih dolgov. Sporazum med Anglijo in Francijo bo dosežen v okviru Youngovega načrta.

Vladni krogi so rezervirani tudi glede stališča, ki ga naj vzemeta Francija in Anglija napram Zedinjenim državam. To vprašanje je zelo košljivo in je zato treba previdnega ravnanja.

Angleško-francoski sporazum

Pariz, 30. decembra. d. »Echo de Paris« poroča, da razpolaga z dobrimi podatki o pogajanjih angleških in francoskih strokovnjakov v zadevi reparacij in vojnih dolgov. List je te podatke dobil iz angleškega vira. Francoski in angleški strokovnjaki so se baje sporazumeli o reparacijah in vojnih dolgovih. Določili so, da bodo zastopali skupno stališče, naj se Nemčiji dovoli moratorij za dobo treh let in sicer le za nezavarovani del reparacij. Zavarovani del reparacij bo Nemčija sicer plačala banki za mednarodna plačila, vendar pa bo Francija te reparacije takoj vrnila Nemčiji v obliki posojila nemškim državnim železnicam. Poleg tega bo Nemčija plačala le majhen del reparacij in natura. Po treh letih bi se na novo določila plačilna sposobnost Nemčije. Gde kratkoročnih nemških kreditov so sklenili, da se bodo sporazumeli na eni strani z zastopniki Nemčije, na drugi strani pa z zastopniki angleških, francoskih, ameriških in neutralskih bank.

London, 30. decembra. n. »Daily Herald« je objavil slično poročilo kakor pariški »Echo de Paris«. List pravi, da so angleški in francoski strokovnjaki dogledeli v zadevi reparacij in vojnih dolgov sporazum, po katerem dobi Nemčija moratorij za dobo treh let za svoje nezavarovane reparacije, zavarovani del reparacij pa bo plačala efektivno mednarodni banki za plačila, ki ga bo Nemčiji zopet vrnila v obliki posojila. Strokovnjaki so poleg tega še sklenili, da na reparacijski konferenci ne bodo razpravljali o vprašanju zlata in sličnih vprašanjih.

Berlin, 30. decembra. s. Pariške vesti o načrtu triletnega reparacijskega moratorija za Nemčijo so tukaj sprejeli z živahnim zanimanjem. Nemčija glede tega sedaj najbrže ne bo zavzela stališča, temveč šele pozneje, ko bo znan točen predlog, kar pa najbrže ne bo pred pričetkom reparacijske konference.

Italijanski načrt

Rim, 30. decembra. d. »Tribuna« je objavila nov predlog o rešitvi reparacijskega problema. List ugotavlja, da je ameriška vlada po zakonu dolžna odplačevati z denarjem, ki ga dobi od svojih vojnih dolžnikov, tako zvano ameriško notranje osvojitveno posojilo. To posojilo je 31. avgusta 1919 doseglo višino 26.596 171 698 zlatih dolarjev, dne 1. januarja 1. 1929 pa je znašalo samo še 16.300.991.501 dolar. V 10 letih je potemtakem Amerika znižala svoj notranji osvojitveni dolg za več ko 10 milijard ter ga je torej v 17 letih gotela izplačala. Na drugi strani bodo morali njeni vojni dolžniki plačevati še na daljnih 40 let amortizacijske deleže za povračilo svojih dolgov. Dobro bi bilo če Amerika po preteku 17 let, ko bo že amortizirala ves svoj notranji dolg, postopoma in se odpuvedala nadaljnjim vojnim

dolgovom antante. Mogoče bi bilo celo z vkljknim mednarodnim posojilom mobilizirati kapital in spraviti v sklad nemške dolgovce z ameriskimi, tako da bi meca Amerika jamstvo, da bo lahko vrnila svoj notranji dolg na eni strani in da se bodo na drugi strani olajšale težave dožnikov ter odredil položaj Nemčije.

Ameriški predlog

New York, 30. decembra. d. »New York Herald Tribune« je objavila v vprašanju reparacij predlog, po katerem naj bi zastopniki evropskih držav med seboj spoznameli glede plačevanja reparacij oziroma vojnih dolgov. Svoje skleepe naj bi v obliki ultimativne note predložili vladam Zedinjenih držav. Tako bi postavili washingtonsko vlado in kongres pred dejstvo, ki bi ga bilo le težko mogoče izpremeniti.

New York, 30. decembra. AA. Finančni krogi niso iznenadile evropske kritike o stopanju Zedinjenih držav, ki odklanjajo črtanje vojnih dolgov. Zaradi tega kritiki so tukajšnji finančni krogi postali samo še bolj samozavestni. Wallstreet je mnenja, da se bo štota Francija in Anglija sporazumeli o reparacijah v teku prihodnjih dveh mesecev. Nekateri bančniki zagovarjajo stališče, naj se Zedinjene države desinteresirajo na notranjih sparih Evrope, ker se bodo sami od sebe ublažili in poravnali, ko bo Evropa prišla k zavesti. Navzle temu Zedinjene države ne smejo zavirati gospodarske obnove sveta. Rešitev sedanjih, dokaj zapletenih vprašanj pa ni nemogoča, če bodo zainteresirani narodi iskali laka v mednarodnem sodelovanju.

Reparacijska konferenca bo v Lausanni

London, 30. dec. AA. Zunanje ministrstvo je poslalo tajništvo Društva narodov dopis, v katerem navaja, da se bo svet DN moral sestati v Zenevi zadnje dni januarja in da bo razorožitvena konferenca odprta 2. februarja istotam. Zato bi po mnenju angleškega zunanjega ministrstva bilo priporočljivo, da se reparacijska konferenca vrši v Lausanni in ne v Haagu in da naj bo otvoritvena seja te konference 13. ali 20. januarja.

Francoska delegacija

Pariz, 30. dec. d. Kakor poroča »Journal de Debats«, bo brzkone vodstvo francoske delegacije na reparacijski konferenci prevzel ministrski predsednik Laval sam. Zaradi parlamentarnega dela brzkone ne bo navzoč ves čas na konferenci, temveč se bo mudil samo dva dneva, da obrazloži francosko stališče.

Zakon o bilanciranju državnih vrednostnih papirjev

Beograd, 30. dec. AA. Nj. Vel. kralj je podpisal sledeči zakon o bilanciranju državnih vrednostnih papirjev:

§ 1. Vse denarne ustanove tako privatne kakor javnopravne, ki so obvezane javno polagati račune, ter zavarovalne družbe lahko v bilanci za poslovno leto 1931, oziroma 1931-32 bodisi oddajo razliko, izkazano med ceno nabave državnih vrednostnih papirjev, kamor spadajo tudi zastavni listi in obveznice Državne hipotekarne banke, glede tečaja, po katerem so bili ti papirji vnešeni v predhodno bilanco in tečaje ene domačih borz zadnjega dneva poslovnega leta, bodisi izrazvajo to razliko preko izrazvalnega računa ter jo beležijo kot aktivno pod nazivom »račun razlike tečaja državnih vrednostnih papirjev«.

§ 2. Znesek računov tečaja državnih vrednostnih papirjev se mora odpisati najdalje v roku 5 let in sicer vsako leto najmanj za eno petino začeni od dneva, ko je bila sklenjena bilanca. Celokupni znesek rezerve, izkazane v pasivih bilance za pokrije izgub na tečaju vrednostnih papirjev se bo uporabljal za odpis tega računa.

§ 3. Izguba izkazana o priliki prodaje državnih vrednostnih papirjev se mora odpisati v celoti v bilanci za poslovno leto, v kateri je bila prodaja izvršena.

§ 4. Dobitek se ne more deliti niti dajati tantieme, dokler je znesek računov razlike tečaja državnih vrednostnih papirjev večji od rezerve, izkazanih v bilanci.

§ 5. Zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpispe ter dobi obveznost z dnevom objave v »Službenih Novinah«.

Francosko posojilo Rumuniji

Pariz, 30. dec. s. Kakor poroča »Agence Economique et Financiere«, so bila pogajanja glede dovolitve na tri mesece terminiranega posojila v višini 250 milijonov frankov med Francosko banko in rumunsko Narodno banko v načelu zaključena s pozitivnim rezultatom. Posojilo je sedaj odvisno samo še od tega, ali bo rumunska Narodna banka sprejela zahtev glede jamstev, ki jih zahteva Francoska banka. Finančno glosilo smatra, da ni izključeno, da ima potovanje rumunskega finančnega ministra Argentojana, ki ga sicer iz Bukarešte odločno demantiralo, namen, dobiti od francoske vlade predujme. Glede tega vprašanja pa še ni bilo doslej nobenega razgovora s francoskim finančnim ministrstvom.

Redna letalska zveza

z Južno Afriko

Brindisi, 30. decembra. AA. Z 20. januarjem bo odprtjen redni promet z letali med Londonom in Capetownom. Letala bodo pristajala v Parizu, Brindisiju, Atenah, Kairu in v drugih afriških mestih. Potovanje bo trajalo devet dni.

Po Gandhijevem povratku

Gandhi se je vrnil v Indijo. Njegov povratak je bil združen z velikimi manifestacijami, ki veljajo njegovi osebi in hkrati nacionalni stvari Indije.

Toda istočasno je angleška indijska oblast razpustila ekstremistično indsko organizacijo Rdečih srajc, odnosno jo je proglasila za ilegalno ter aretirala mnogo njenih članov in voditeljev. Oblast na se je udeleževala tudi med krogi, ki pripadajo vseindskemu nacionalnemu kongresu; aretirala je nekatere njegove člane; med aretiranimi pa je tudi predsednik Pandit Nehru. In v tej situaciji se vrača Gandhi iz Londona.

Ze iz navedenega moremo sklepati, da se bo stanje v Indiji zopet poslabšalo. Pokreta na indski in na vladni angleški strani pričata, da računata oba tabora s poostrojitvijo nasprotij in se odločno pripravljata na novo borbo.

Konferenca pri okrogli mizi v Londonu ni prinesla končnega uspeha niti v drugem zasedanju, ko se je udeležil sam Gandhi. Ustave za Indijo ni izdelala, vendar pa je postavila zanjo mnoge temelje, postavila smernice, ki naj se na njih osnuje bodoča samouprava Indije, samouprava, ki sicer sedaj še ne bo imela značaja dominionskih statutov, ki pa bo vendarle že priprava zanje, njihov predhodnik. S tem je mnogo povedanega in ravno v tem je vzrok, da se rezultat indijske konference vendar ne sme presojati tako pesimistično, kakor se pogosto dogaja.

Angleška vlada je odločila, naj se nadaljnja posvetovanja indijske konference vršijo kar v Indiji; s tem je tedaj napovedala nadaljevanje konference, kar gotovo ne more imeti samo formalnega pomena, kakor mislijo nekateri pesimisti. So zares problemi, ki indijski konferenci niso pustili do pozitivnega uspeha, dovolj komplicirani, in ni čuda, če se je izkazala za njihovo rešitev potreba po novih terminih. Rešitev je prepuščena sedaj Indijcem samim, ki naj sami najdejo, n. pr. formulo za sporazum med Indij in muslimani glede volilnega reda in zastopstva manjšin.

Macdonald pa je napovedal, da bo morala končno britska vlada sama postaviti rešitev, ako se Indijcem samim ne bo posrečilo doseči sporazuma. Res da niso sporne same one zadeve, v katerih si nasprotujejo interesi Indov in muslimanov, vendar se ne sme prezreti, da ostane tudi še potem, ako Anglija koncedira vse, kar se od nje zahteva, v Indiji obilo problemov, ki bodo povzročali temu bodočemu dominionu mnogo hudih težav v domačem področju samem.

Zaenkrat pa je najbolj važno, kaj bo sedaj storil Gandhi in kaj bodo storili njegovi pristaši, ki so prav gotovo razmeroma zmerne vrste, posebno pa, kako bodo sedaj nastopali ekstremisti, ki jim je Gandhi mnogo orehovljen politik in ki zahtevajo radikalnejših bojnih sredstev, kot cili pa popolno nezavisnost Indije. Ekstremisti pripadajo vseindskemu kongresu, kjer morejo obracunati neposredno z Gandhijem, seveda samo do neke mere, zakaj večina zoper njega tu pač ne bodo dosegli. Še bolj borbeni pa so oni ekstremisti, ki stojijo za njimi komunistična propaganda in zoper katero se brzkone obračajo najnovejša vladna odredbe. Tu je položaj toliko bolj napet, ker se zdi, da so se za protiangliško akcijo pridobila tudi obmejna plemena na afganistanski meji, ki zelo rada z orožjem v roki posežejo v boj. Tudi, če se situacija morda še ni napela do tolike ostrine, je vendarle opasnost za hujše zapletitve dana prav gotovo.

Vse pa zavisi seveda od prave volje in pravega razpoloženja na obeh straneh. Delegatov Indije se ne more očitati, da je niso pokazali, ki so dvakrat sedli za okroglo mizo v Londonu, da se posvetujejo z angleškimi predstavitelji o bodoči ureditvi svoje indijske domovine. Tudi predstavitev angleške vlade in angleškega parlamenta se ne more očitati, da bi na konferencah pokazali premalo dobre volje in uvidenosti. Mnogi resni poznavalci indijskega problema, in to tudi tak izven Anglije, so celo mnenja, da je šla angleška popustljivost do skrajnih mej in da bi vsako nadaljnje popuščanje ne bilo na kvar le britskemu imperiju, temveč tudi Indiji sami, ki še dolgo ne bo zrela za tako državno formo, kakor jo zahtevajo nacionalistični ekstremisti.

Ta dobra volja na obeh straneh, ki se je pokazala na prvi in drugi indijski konferenci, obstoja brez dvoma še sedaj. Vendar pa so izgledi v bodočnost manj ugodni, ker je med tem prišla v Anglijo na krmilo konservativna stranka, v Indiji pa se je zopet okrepil vpliv ekstremistov. Konservativci niso nikdar prikrivali, da niso zadovoljni s popustljivostjo, ki jo je v indijemski vprašanju kazala laburistična vlada, indijski ekstremisti so celo največje koncesije z angleške strani odklanjali kot nezadostne. Zato ni dvoma, da se bo položaj vsaj prehodno še bolj poostil, in računati je treba z možnostjo, da pride časovno v pogajanjih do popolnega zastoj. Zlasti bo to neizbežno, ako se bo protiangliška akcija ekstremistov še povečala, kar ni nemogoče in atentatov se niso uklo-nili niti laburisti, še manj pa se jim bo do konservativci.

Vinogradniško posvetovanje v Šmarju

Šmarje, 29. decembra.

Za danes teden je narodni poslanec Vekoslav Spindler sklical zastopnike vinogradniških občin šmarskega sreza na posvetovanje o položaju vinogradništva v srezu in o najnujnejših potrebnih korakih za omiljenje teže krize. Odzvalo se je nad 50 delegatov iz celega sreza. Po otvoritvenem nagovoru sreskega poslanca je — na željo domačinov — razpravljalo o splošni vinarski krizi, njenih vzrokih in posledicah g. vinarski ravnatelj v pok. Andrej Zmave iz Maribora, o položaju vinarstva v šmarskem srezu posebej pa šmarski župan g. Stamberger. Po obeh poročilih in dodatnih izjavah in ter predlogih sreskega poslanca se je razvila o vseh aktualnih vprašanjih vinogradništva zanimiva razprava, ki je trajala skoro dve uri. V debato so se zlasti oglašali z raznim zelo umestnimi predlogi g. Nejedli iz Prelaskega, član banskega sveta in župan g. Gajšek iz Loke, sreski kmetijski referent inž. Oblak, župan Stamberger in še drugi. Zlasti se je ostro kritizirala vinska trošarinska politika, cena galice, import ponarejenih vin pod imenom dalmačina, import vin iz tujih držav itd. Na predlog sreskega poslanca g. Spindlerja je bil končno izvoljen privravljalni odbor za ustanovitev podružnice Vinarskega društva za šmarski srez, ki ima izven tega tudi nalogo študirati vprašanje vinskega sejma za šmarski srez in pa akcije za sistematsko prodajo grozdja prihodnje jesen.

Ukinjenje finančnega inspektorata v Mariboru

Ljubljana, 30. dec. AA. Dravska finančna direkcija v Ljubljani razglasa:

Z odredbo g. finančnega ministra z dne 21. decembra 1931, Pov. št. 891 je bilo ukinjeno 16 finančnih inspektoratov v vsej državi, med njimi tudi inspektorat v Mariboru. Poslovanje finančnega inspektorata v Mariboru preneha 31. decembra 1931. S 1. januarjem 1932 preidejo vsi njegovi posli na dravsko finančno direkcijo v Ljubljani, kamor naj se od navedenega dne dalje naslavljajo vse vloge in vsi dopisi.

Iz državne službe

Beograd, 30. decembra. AA. Z ukazom N. Vel. kralja je upokojen s pravico do pokojnine, ki mu pripada po službenih letih, dr. Janko Rajar, veterinarski inšpektor na kr. poslanstvu na Dunaju, v 4. skupini 1. stopnje. — Premišljen je doktor Marko Mohaček, direktor kmetijske vzorne in kontrolne postaje v Osijeku, na lastno prošnjo v Zagreb za kmetijskega inšpektorja vzorne in kontrolne postaje.

Unifikacija kazenskega prava

Berlin, 30. dec. AA. Mednarodna konferenca za unifikacijo kazenskega prava se je dopoldne sestala v palači kasacijskega sodišča. Konferenci je predsedoval generalni prokurator kasacijskega sodišča Matter. Na seji so razpravljali o piratstvu na morju in v zraku, nato pa o izročitvi političnih, vojaških, fiskalnih in verskih zločincev. Ob sklepu se je g. Matter čestitil skupščini, da se je uveljavila zedinila glede tekstov, o katerih vladajo med juristi raznih držav popolnoma nasprotujoča si tolačenja.

njegovi pristaši, ki so prav gotovo razmeroma zmerne vrste, posebno pa, kako bodo sedaj nastopali ekstremisti, ki jim je Gandhi mnogo orehovljen politik in ki zahtevajo radikalnejših bojnih sredstev, kot cili pa popolno nezavisnost Indije. Ekstremisti pripadajo vseindskemu kongresu, kjer morejo obracunati neposredno z Gandhijem, seveda samo do neke mere, zakaj večina zoper njega tu pač ne bodo dosegli. Še bolj borbeni pa so oni ekstremisti, ki stojijo za njimi komunistična propaganda in zoper katero se brzkone obračajo najnovejša vladna odredbe. Tu je položaj toliko bolj napet, ker se zdi, da so se za protiangliško akcijo pridobila tudi obmejna plemena na afganistanski meji, ki zelo rada z orožjem v roki posežejo v boj. Tudi, če se situacija morda še ni napela do tolike ostrine, je vendarle opasnost za hujše zapletitve dana prav gotovo.

Vse pa zavisi seveda od prave volje in pravega razpoloženja na obeh straneh. Delegatov Indije se ne more očitati, da je niso pokazali, ki so dvakrat sedli za okroglo mizo v Londonu, da se posvetujejo z angleškimi predstavitelji o bodoči ureditvi svoje indijske domovine. Tudi predstavitev angleške vlade in angleškega parlamenta se ne more očitati, da bi na konferencah pokazali premalo dobre volje in uvidenosti. Mnogi resni poznavalci indijskega problema, in to tudi tak izven Anglije, so celo mnenja, da je šla angleška popustljivost do skrajnih mej in da bi vsako nadaljnje popuščanje ne bilo na kvar le britskemu imperiju, temveč tudi Indiji sami, ki še dolgo ne bo zrela za tako državno formo, kakor jo zahtevajo nacionalistični ekstremisti.

Ta dobra volja na obeh straneh, ki se je pokazala na prvi in drugi indijski konferenci, obstoja brez dvoma še sedaj. Vendar pa so izgledi v bodočnost manj ugodni, ker je med tem prišla v Anglijo na krmilo konservativna stranka, v Indiji pa se je zopet okrepil vpliv ekstremistov. Konservativci niso nikdar prikrivali, da niso zadovoljni s popustljivostjo, ki jo je v indijemski vprašanju kazala laburistična vlada, indijski ekstremisti so celo največje koncesije z angleške strani odklanjali kot nezadostne. Zato ni dvoma, da se bo položaj vsaj prehodno še bolj poostil, in računati je treba z možnostjo, da pride časovno v pogajanjih do popolnega zastoj. Zlasti bo to neizbežno, ako se bo protiangliška akcija ekstremistov še povečala, kar ni nemogoče in atentatov se niso uklo-nili niti laburisti, še manj pa se jim bo do konservativci.

Slovo našega dunajskega poslanika

Dunaj, 30. decembra. AA. Predsednik avstrijske zvezne republike Miklas je na čast odhajajočemu dosedanemu jugoslovenskomu poslaniku na Dunaju dr. Andelinoviču, ki je zapustil diplomatsko službo in se vrne v Beograd, kjer bo sodeloval kot poslanec v narodni skupščini, priredil poslovilni banket, kateremu so med družimi prisostvovali predsednik avstrijske vlade dr. Buresch, zunanji minister dr. Schober, tanik ministrstva dr. Peter, odpravnik jugoslovenskega poslanstva, francoski poslanec Clozel in belgijski poslanik Fins.

Dunaj, 30. decembra. AA. Jugoslovenski poslanik na Dunaju dr. Andelinovič je napisal poslovilni članek v »Neue Freie Presse«, v katerem naglašuje dobre odnose, ki vladajo med Avstrijo in Jugoslavijo ter bodo mnogo koristili obeh sosednjima državam. Dr. Andelinovič izjavlja, da se bo tudi po svojem povratku v Jugoslavijo iskreno zavzemal za kar najpriljubnejše odnose med Avstrijo in Jugoslavijo, ker je prepričan, da se da na tem polju še mnogo napraviti.

Pasivni odpor na avstrijskih železnicah

Dunaj, 30. dec. č. Gospodarski načrt za avstrijske državne železnice, ki ga sedaj obravnavajo v proračunskem in finančnem odboru parlamenta, je izzval pasivno rezistenco med osebami na železniški progi Bregenz-Dunaj na dunajskem zapadnem kolodvoru. Železničarji zahtevajo, naj se zakon postavi na povsem drugo podlago. Avstrijska strokovna železniška zveza, ki je proti zakonu, ima sicer malo članov, menda 10 odstotkov vseh avstrijskih železničarjev, vendar pa šteje mnogo članov na koroskih progah in na progi bivše južne železnice. Če prične še na teh progah osebe s pasivno rezistenco, bi nastale hude posledice za avstrijski železniški promet. Za sedaj vozijo vlaki le z malenkostnimi zamudami.

Pred preosnovo poljske vlade

Varšava, 30. dec. d. Nekateri poljski listi, med njimi tudi vladni, so objavili ponovno vesti o bližnji preosnovi poljske vlade, po katerih naj bi postal ministrijski predsednik prof. Bartel, ki je bil že ponovno na tem mestu. Prof. Bartel bi imel nalogo, da sestavi vladno sporazuma. Listi poročajo nadalje, da bo maršal Piłsudski v prihodnjih dneh odpotoval na daljši dopust v Egipt.

Jubilej dr. Vanočka

Praga, 30. decembra h. Dne 1. januarja bo slavil znani sokolski delavec in načelnik ČOS dr. Jindra Vanoček svoj 70-letni jubilej. Ker je sivolasi Sokol hudo bolan, ga bo na dan jubileja obiskala posebna sokolska deputacija na njegovem stanovanju ter mu izročila spominsko knjigo, ki jo je ČOS izdala o njegovem življenju in delovanju. Obenem ga bo prosila za dovoljenje, da sme ustanoviti prehodno darilo ČOS, ki se bo imenovalo po njem. Prve tekme za to darilo se bodo vršile ob priliki IX. vsesokolskega zleta.

Sikstinska kapela v nevarnosti

Rim, 30. decembra č. Sikstinska kapela je v nevarnosti, da se podre. Počil je eden izmed obokov kapele, kar je v Vatikanu zbudilo veliko razburjenje. Z veliko naglico so ukrenili vse potrebno, da se prepreči eventualna katastrofa.

Redni občni zbor Kmetijske družbe

Prisotnih je bilo 230 delegatov, ki so zastopali 220 podružnic iz vse Slovenije — Sprememba pravil in volitve odgojene — Razprava o krizi kmetijstva

Ljubljana, 30. decembra.

V dvorani Mestnega doma v Ljubljani se je danes dopoldne vršil redni občni zbor Kmetijske družbe za dravsko banovino. Na obnem zboru je bilo zastopanih 220 podružnic (od skupnega števila 395) z 230 delegati. Iz bivše Krajske je bilo zastopanih 140 podružnic s 170 delegati, iz bivše Stajerske pa 80 podružnic s 110 delegati. Zbor je vodil predsednik g. Otton Detela, ki je pozdravil navzočega ministra brez portfelja gosp. Ivana Puclja in narodne poslance gg. Ureka, Dermelja in Mrovičeta ter zastopnika banske urave g. Zidanskega. Predlagal je, da se pošlje Nj. Vel. kralju vdanostna brzojavka, kar je bilo sprejeto z velikim odobravanjem. Dalje je bila odposlana pozdravna brzojavka kmetijskemu ministru gosp. Neudorferju.

V svojem predsedstvenem poročilu je predsednik g. Detela na kratko orisal delovanje Kmetijske družbe in glavnega odbora v času po 16. novembru 1929, ko je bil po prenosovanju družbe postavljen sedanjí glavni odbor. Med drugim je omenil, da se še nikoli ni vršil občni zbor Kmetijske družbe v tako težkih tasih za kmetla, kakor letos. Zato je pozval, da se kmetovalci složno oprimejo svoje matice Kmetijske družbe. Spomnil se je tudi med letom preminulih članov Kmetijske družbe in zaslužnih delavcev na kmetijskem polju.

Poročilo o delovanju glavnega odbora je podal ravnatelj družbe g. inž. Lah, ki je predvsem poročal o delovanju družbe kot zastopnice kmetijskih interesov nasproti oblastem. To delovanje je bilo zelo obsežno in se je nanašalo na davčne zadeve, trošarine, carine, tarifne postavke, na šolstvo, socialno skrbstvo in na predloge glede omejitve novih zakonov. Družba ni imela nikake denarne podpore javnih oblastev; v preteklem letu je prejela le 14.000 Din za gospodinsko šolo in 18.000 Din za kmetijski poslovni pouk.

V svojem poročilu se je g. ravnatelj obširno pečal tudi s predlogom Kmetijske družbe za skupno prodajo kmetijskih pridelkov. Tak predlog je družba stavila letos banški upravi. Predlagala je predvsem, da se Kmetijski družbi omogoči, organizirati v svojem delokrogu lombard kmetijskih pridelkov in organizacijo za prodajo teh pridelkov. V ta namen bi družba potrebovala kredit v znesku 10 milijonov Din brezobrestno ali pa največ z dvodestotnimi obrestmi. Lombard je zamišljen tako, da bi vsak posestnik v jeseni, ko pospravi svoje pridelke, lahko dobil takoj na oni del pridelkov, ki ga se namenil za prodajo, v gotovini 50 do 60 % vrednosti. Družba bi za blago poskala kupca in bi kmetovalcem po izvršeni prodaji izplačala še ves ostali znesek, ki bi ga dobila za blago. Na ta način bi se dosegle najugodnejše cene, ker bi se blago oddajalo v velikih množinah brez posredovalcev. Nadaljnja korist bi, da kmetu s prodajo pridelkov ne bo treba siliti, ker bo že vnaprej prejel polovico vrednosti za prodajo namenjenih pridelkov in bo lahko kril najpotrebnejše izdatke. Ta način glavnega odbora je bil zelo simpatično sprejet od g. bana in tudi Privilegirana izvozna družba ga je smatrala kot edino umestnega v teh tasih. Vendar pa zadeva še ni povoljno rešena, ker vse zavisi od preskrbe potrebnega kredita, saj iz lastnih sredstev družba akcije ne more izvesti.

Odgojena sprememba pravil

Pri naslednji točki dnevnega reda je predsednik g. Detela razložil potrebo spremembe pravil. V jeseni 1. 1929 so bila pravila Kmetijske družbe sestavljena na brzo roko in se je v teku poslovanja pokazalo, da so potrebne nekatere korekture. Tudi podružnice so za občni zbor stavile predloge v tem smislu. Na seji glavnega odbora, ki se je vršila v torek, je bilo sklenjeno, da se obnemu zboru predlaga sprememba § 5. družbenih pravil, v katerem naj bi se četrti odstavek glasil tako-le: Za redne člane, katerim izključno pristoji pravica glasovanja na zborovanjih ter aktivna in pasivna volilna pravica v družbenem zastopu, se sprejemajo le osebe, ki se dejansko bavijo s kmetijstvom bodisi kot lastniki, bodisi kot učitelji ali zakupniki posestev, od katerih je predpisana zemljarina in ki se od tega zemljišča vsaj deloma preživljajo, ter sinovi takih posestnikov, ki upravljajo ta zemljišča za starše. Dalje osebe, ki so dovršile z uspehom strokovno kmetijsko ali gozdarsko srednjo ali visoko šolo ali živinovodniško visoko šolo, dokler izvršujejo svoj strokovni poklic bodisi teoretično ali praktično. Končno duhovniki in učitelji, ki se bavijo s kmetijstvom ali s pospeševanjem posameznih kmetijskih panog, toda te sprejema glavni odbor le na predlog dotične podružnice.

Glede spremembe tega člena obstoja še drug predlog, po katerem ostane novo besedilo 4. odstavka § 5. enako, kakor je gori navedeno, le da se v zadnjem stavku namesto »duhovniki in učitelji« ustavi le beseda »osebje«.

Poleg § 5. družbenih pravil naj bi se spremenil tudi § 16. v tem smislu, da se število članov glavnega odbora poveča od 15 na 25, tako da bi bili po možnosti zastopani v glavnem odboru vsi srez. Ta razširjeni glavni odbor naj bi se sestajal vsake tri mesece, dočim naj bi takele posele vodil ožji izvršilni odbor, obstoječ iz predsednika, obeh podpredsednikov in štirih članov glavnega odbora. V pravilih naj bo tudi predvideno, da glavni odbor lahko izvoli posredovatelja podpredsednika. Predsednik g. Detela je končno predložil še tretjo spremembo pravil, po kateri naj se ukine pri volitvah dosedanjih poroč, tako da bi se glasovalo le v večino glasov. V zvezi s tem zadnjim predlogom se je oglašil g. besedi delegat neke podružnice in je ugovarjal, da o tej spremembi v smislu pravil občni zbor ne more sklenati, ker ta predlog ni bil dostavljen pravočasno, to je do 22. t. m.

Da bi se v pogledu spremembe pravil dosegel sporazum med delegati, je predsednik prekinil zborovanje za četrti ure, po popolni odločitvi zborovanja pa je gosp. predsednik ugotovil, da je bila na konferenci delegatov izražena misel, naj se vprašanje spremembe pravil eploh odloči na dnevnem redu, ker je treba prebrati celotno deloma, temveč

v vsem obsegu spremeniti. Na drugi strani pa je bila izražena zahteva, da se opustijo tudi volitve novega glavnega odbora, ki naj se izvršijo istočasno s spremembo pravil. Ker določajo sedanja pravila, da se mora redni občni zbor vršiti vsako leto najkasneje junija, bi bilo mogoče o spremembah pravil kakor tudi o volitvah novega odbora razpravljati v nekaj mesecih ob priliki novega rednega občnega zbora. Glede na te okoliščine je predsednik izjavil, da odstavlja z dnevnega reda 3. in 4. točko, to je sklopante o spremembi pravil in volitvi glavnega odbora, in je ob tej priliki obljubil, da bodo delegati v nekaj mesecih ponovno poklicani na občni zbor. Predloge za spremembo pravil bo sestavil glavni odbor in jih bo mesec dni pred občnim zborom objavil v »Kmetovalcu«, tako da bodo imele podružnice priloiko podrobno proučiti te predloge.

Finančno stanje Kmetijske družbe

Pri naslednji točki dnevnega reda je poročal ravnatelj družbe inž. Lah o računskem zaključku za l. 1930. Bilanca izkazuje 965.600 Din lastnega premoženja in 317.000 Din rezerv za izgube in dubioze (v bilanci za leto 1927. je znašalo družbeno premoženje nad 1 milijon Din, rezerve pa so bile izkazane s 420.000 Din. Op. ur.). Bilančna vsota se je povečala na 5,9 milijona Din, dolg pri denarnih zavodih pa znaša 2,9 milijona. V račun uspeha je izkazana izguba od 67.748 Din.

Proračun za l. 1932. je bil predložen v višini 1.290.000 Din. Med izdatki je vnesenih 600.000 Din za »Kmetovalca« in 450.000 za prejemke uradništva, med dohodki pa 400 tisoč Din za članarino, 150.000 Din za oglaševanje, 150.000 Din za pridlene podpore in 550 tisoč Din kot dohodek od blagovnega prometa. K proračunu je predsednik omenil, da je družba letos prodala posestvo na Poljanah v Ljubljani banški upravi, kjer se bo razširila bolnica. Družba je prodala kvadratni meter po 90 Din in je za posestvo prejela 4 milijone. Z izkupičkom je krila vse bančne dolgeve in je imela še prebitek. Ta transakcija je za družbo velikega pomena, da je bilo drugače družbeno finančno stanje glede na današnjo krizo v nevarnosti. Družba je za novo drevesnico kupila druge primerne zemljišče za 200.000 Din.

K proračunu se je oglašil g. besedi minister g. Puclj, ki je stavil vprašanje, zakaj so se izdatki družbe v novem proračunu povečali. Predsednik je povečanje proračuna utemeljil s tem, da znašajo sedaj stroški znatno povečanega »Kmetovalca« 600.000 Din, to je še enkrat toliko kakor prej. Minister g. Puclj je nato v kratkih besedah opozoril na težko gospodarsko stanje, v katerem se nahajamo. Če hočemo to stanje po naših močeh omiliti,

Oglaš se za novoletno številko »Jutra« se sprejema samo še danes dopoldne. Za objavo kasneje došlih inseratov ne moremo jamčiti.

Češkoslovaška in gospodarska kriza

Mnenja vodilnih političnih osebnosti CSR o sedanjí splošni gospodarski krizi in njeni sanaciji

Praga, 30. decembra. AA. Češkoslovaški listi posvečajo veliko pozornost sedanjí splošni gospodarski krizi in iščejo načine, kako bi se kriza ublažila in popravile gospodarske razmere v državi.

»Narodni Listy« prinašajo članek dr. Kramarja, ki opisuje žalostne razmere, v katerih je večina prebivalstva preživela letošnji božič. Dr. Kramar naglašuje potrebo, da se politični prvaki ne bi trudili samo za zboljšanje gospodarskega stanja, temveč se tudi zavzeli za ustvaritev narodne slege v deželi. Manifesti ne zadostajo, pravi Kramar, treba je, da prebivalstvo izprevidi potrebo, da se politične stranke prilagode sedanjim razmeram in posvete vse svoje sile pobijanju svetovne krize.

»Deutsche Presse«, organ čeških socialistov, prinaša članek ministra dr. Čecha, ki poudarja, da je danes najvažnejša naloga, da se napravi načrt za odzdravljenje gospodarstva. Obenem našteva, kaj je sam že storil za izvršitev takega načrta. Isti list prinaša tudi članek senatorja Medingerja o koristih carinske unije med Avstrijo, Madžarsko in Češkoslovaško, češ, da bi pristop Češkoslovaške in Avstrije v to unijo pritegnil tudi Jugoslavijo in Rumunijo, nato pa še Nemčijo.

»Venkov« sicer misli, da se gospodarske perspektive boljšajo, pri tem pa priznava, da so Nemčija, Francija in Anglija zaprle svoj trg najvažnejšim češkoslovaškim izvoznim produktom, posebno kmetijskim pridelkom. Avstrija, pravi list, je dosegla s trgovinsko pogodbo s Češkoslovaško znatne ugodnosti, na drugi strani pa je Madžarska svojevoljno pretrgala trgovinske odnose s Češkoslovaško, pri čemer trpi čama največ škoda. Toda v zadnjem času se je položaj v sosednjih državah razbistril in zato lahko Češkoslovaška upa na ugodnejše perspektive.

Praga, 30. decembra AA. »Narodni Listy« prinašajo članek češkoslovaškega trgovinskega ministra Matuska o ukrepih, ki bi jih bilo treba storiti za omiljenje gospodarske krize. Češkoslovaška kot izvoznika država sicer doživi ni nikoli bojkotirala tujega blaga, toda ti ukrepi postajajo sedaj tudi njej potrebni. Češkoslovaška se zaveda, da mora vsaka država omejitvi pretiran uvoz tujega blaga. Zato se bo morala tudi Češkoslovaška, če bo hotela preprečiti velike izgube, ravnati po načelih, ki so jih sprejele še druge države. V to svrhu je treba v prvi vrsti povečati konzum domačega blaga.

Nato navaja češkoslovaški trgovinski minister, da se je letos uvažalo na Češkoslovaško preveč umetne svile, katere vrednost je znašala 280 milijonov Kč, gumij, čigar vrednost se čeni na 150 milijonov Kč in filmov, ki so stali 100 milijonov Kč. G. Matusšek zaključuje svoj članek z izjavo, da igrajo v boju proti pretiranemu uvozu tujega blaga na Češkoslovaško po-

tedaj moramo dosledno izvajati srednje, ne samo pri državnih in samoupravnih proračunih, temveč tudi povsod drugod. Priporočal je zato glavnemu odboru, da prilagodi proračun obstoječim razmeram, sicer se lahko zgodi, da pri nezadostnih prejemkih ne bo kritja za izdatke in da bo potem treba nabeti družbeno premoženje. Izdatke bi bilo treba do skrajnosti reducirati, da ne bo potem spodlitkanja nad visokimi izdatki.

Predlog ministra g. Puclja je izzval dolgotrajno debato, ki se je gibala okrog vprašanja, kako naj se reducirajo izdatki. Med drugim so bili stavljeni predlogi, da se zniža članarina na 20 Din letno, dr. se skrajša obseg »Kmetovalca«, odnosno da se list izdaja le kot mesečnik. Potrebno neokrnjenega glasila pa sta zagovarjala gospod Azman in g. Petovar. Občni zbor je nato pooblašil glavni odbor, da po lastni uvidenosti ukrene vse potrebno, da se izdatki družbe prilagodijo današnjim težkim časom.

Resolucije in predlogi za omiljenje kmetijske krize

Pri naslednji točki dnevnega reda so prišle v razpravo resolucije glavnega odbora, ki jih je točkal ravnatelj inž. Lah. V teh predlogih se želi, da se z nakupom mleka in sira za našo vojsko pomaga kmetijstvu in da se v interesu vinogradništva vnesejo v novi državni proračun potrebni krediti za nakup vina za vojsko. Vino naj se kupuje neposredno od producentov, nakup pa se naj porazdeli na vse vinorodne kraje. Z novim obrtnim zakonom se omejuje točenje vina pod vejo. V interesu težko prizadetih vinogradnikov naj se z novelo k obrtnemu zakonu omogoči vinogradnikom, da točijo vino tudi izven kraja, kjer se vino pridelja. Nadaljnja resolucija predlaga, da se kmetovalcem omogoči klanje lasine živine in prodaja mesa od te živine in da se odpravijo tozadevne administrativne ovire. Banska uprava se naproša, da izposluje družbi sredstva za lombardiranje kmetijskih pridelkov. Posebna resolucija zahteva, da se plačevanje prispevkov za bolnišnico in nezgodno zavarovanje delavcev, zaposlenih pri kmetijskih strojih, pavšalira in da se to zavarovanje razširi tudi na lastniška stroja, ki v večini primerov sam dela pri stroju. Končno je bila sprejeta zahteva, da se čim prej ustanovijo kmetijske zbornice, dokler pa teh zbornic še ni, naj vsi naloge zbornice banovski kmetijski odbor.

Nato se je še vršila razprava o predlogih podružnic glede preskrbe s plemenosno živino, glede gradnje gnojniščnih jam, glede ukinitve trošarine na vino odnosno plačevanja trošarine šele od sode pod pipo, glede spremembe vinkarskega reda, glede ustanovitve zadruge za uvajenje živine, glede zatiranja mešetarstva z živino, glede ukinitve žitnega monopola, glede znižanja obresne mere za posojila, glede znižanja davkov in mestne užitnine v Ljubljani, glede ukinitve banovinskega kuluka (dočim naj občinski ostane), glede ustanovitve banovinske zavarovalnice proti požaru in glede potrebe znižanja odvetniških, notarskih in zdravniških tarif.

Po končani razpravi je predsednik zaključil občni zbor.

membru vloge ne samo trgovski krogi, nego tudi konzumisti sami, ki bi morali dati prednost domačim izdelkom pred tujimi. Prometni minister Mikos piše v »Narodnih Listih« o vplivu gospodarske krize na finance državnih železnic, katerih dohodek so leta 1931 v primeri z dohodki lanskega leta padli. Kjub temu misli, da je položaj češkoslovaških državnih železnic razmeroma boljši od položaja železnic v drugih državah, razen v Švici in na Danskem.

Praga, 30. decembra. AA. Prebitek cerial je letos na Češkoslovaškem vojni kakor lani. Tudi živinoreja na Češkoslovaškem napreduje z vsakim dnem. Treba pa je na drugi strani naglasiti, da se je češkoslovaška proizvodnja l. 1931 znižala za 88 odst. v primeri s predvotno proizvodnjo.

Tudi pri izvozu je Češkoslovaška na boljšem kakor druge države. Vse izgube pri prodaji nepoljedelskih industrijskih izdelkov znašajo čkoli 600, izgube v poljedelski industriji blizu 900 milijonov Kč, toda ti dve industriji predstavljata samo 10 odst. vsega češkoslovaškega izvoza, dočim je ta odstotek v drugih državah mnogo večji.

Silvestrovanje na Taboru

Za Silvestrovanje na Taboru se dobe vstopnice v predprodaji v Narodni knjigarni v Stritarjevi ulici od 9. — 17. od 19. ure dalje tudi na T